

Læserbrev

Jeg har læst tømrermester E. Jensens læserbrev i „Kosmorama 25“ vedrørende biografernes programmer søndag eftermiddag.

De samme synspunkter dukker fra tid til anden op i forskellige blade, men uanfægt deraf fortsætter børnene med at foretrække den slags film og biografierne med at spille dem. Jeg tror ikke, det kan laves om, børnene vil ikke se pædagogisk lodige film, og forøvrigt kan biografierne ikke skaffe dem, de findes ikke i så stort antal som nødvendigt (mindst 200 årlig). Der er enkelte gode, og de bliver førstest i biografene så hyppigt, det kan lade sig gøre. Det er heller ikke altid biografierne kan få, hvad de ønsker.

Det er ligeledes et meget omdiskuteret spørgsmål, hvad børn tager skade af og hvad ikke, individuelt og aldersbetonet, og selv her er sagskundskaften langt fra enig. Og for øvrigt, hvilke børn tager De om i Deres indlæg? De film, der egner sig for 8—10 årige, keder 10—12 årige, og 12—14 årige vil se noget helt andet igen, men biografierne må, ligesom censuren, skære alle over en kam. Til de film, der er tilladt for børn, kan børn få adgang — for egen regning og risiko, det må blive forældrenes opgave at sortere film og børn.

Jeg kan oplyse, at flere biografier yderligere har BØRNEFILMKLUBBER måske netop for at imødegå en kritik som hr. Jensens, og i disse klubber forevises for småbørn lodige og uskadelige film for en meget billig penge. De forældre der har indmeldt deres børn, påskønner dette arbejde i allerhøjeste grad, og børnene kan lide at komme i „klubben“. Men tro mig, det er et stort arbejde at få tegnet de nødvendige indmeldelser for at et sådant foretagende bare kan løbe rundt.

Jeg vil tilføje, at jeg forstår hr. Jensens *spontane* følelser, men jeg tror ikke han helt sætter sig i børnenes sted, der er visse ting børn skal erfare og igennem, for de bliver lige så kloge som voksne. Endelig, det er let at kritisere, og måske lettest for en ikke-fagmand, men svært at komme med gennemførlige positive forslag.

Anders Roose
„Biografmand“

Fjernsynsdramatik

For godt to år siden havde man i Filmmuseet lejlighed til at se filmatiseringen af *Gian Carlo Menottis* opera „Mediet“. Med store ord blev Menotti introduceret, man gik ikke af vejen for at bruge gløser som nyskabende og banebrydende for at karakterisere „Mediet“ både som film og som opera. Jeg skal inddrømme med det samme, at jeg ikke deler dette synspunkt. Jeg tror, at man i den overstadige bedømmelse er løbet sur i, hvor dygtigheden og hånddelaget hører op, og genialiteten begynder. For dygtig det er Menotti, ualmindelig dygtig. Men hvor er det nyskabende? Er det det, at han lader sin opera foregå i nutidige omgivelser, lader sine personer være mennesker af i dag? Det alene forekommer mig ikke nok til at blive hædret med betegnelsen nyskabende. Eller skyldes det, at han har formået at få handling og musik til at supplere hinanden, forbinde sig med hinanden og blive til en enhed? Men har en Mozart, eller for at tage en moderne komponist, har en Alban Berg ikke nået den samme enhed, blot på et meget højere kunstnerisk stade, musikalsk såvel som litterært? Har de ikke formået at karakterisere personerne i deres operaer langt finere, i musikken fremstillet dem langt mere dybtgående? I „Mediet“ synes musikken mig i alt for høj grad at befitte sig på at skabe situationer

og stemninger; den arbejder med på at forhøje dramatikken og uhyggen i den groft tegnede handling, hvorimod personerne er ladet i stikken, kun fremstår som skabeloner, ligeså fremmede og uvedkommende efter den sidste strofe som før den første. Man har på fornemmelsen, at de forekommer i handlingen ikke for at blive forklaret og forstået, men i højere grad som endnu et par effekter, der kan tilspidse dramatikken og uhyggen. „Mediet“ forekommer mig udvendigt, nok dramatisk højspændt, men ikke fri for at virke noget kold og beregnende. Filmatiseringen af „Mediet“ havde alle disse mangler, men Menotti og hans medinstruktør og klipper *Alexander Hamid* havde formået at dække over dem ved at bombardere publikum med et væld af effekter, en række af skræk- og uhyggedygtede detaljer og et på sine steder aldeles hæslæsende tempo. Man opnåede at få en opera omplamtet til filmens form på en acceptabel måde — noget ret enestående — og at få den gjort så overspændt og uhyggelig, at folk lod sig rive med og overså de, i alle tilfælde for mig, fundamentale mangler.

Fjernsynsteatrets udgave af „Mediet“ virkede i sammenligning med filmen meget neddæmpet; det var både godt og ondt, godt fordi det fik operaen til at virke mindre smart, ondt fordi det gjorde manglerne ulige mere åbenbare. For instruktionen stod *Ole Walbom*. Rollebesætningen var måske ikke så fuldendt som filmens; Mediet, Madame Flora (*Inge Frey*) havde ussedent til denne rolle, og i begyndelsen, før sindssygen og hallucinationerne melder sig, formåede hun også at spille den, men i scenerne, hvor hun over for sine kunder afslører sig selv som en fupmager, der har fremmanet deres kære aføde med, bogstaveligt talt, hjul og trisser, slog hendes dramatiske formåen ikke til. Det samme gjaldt druksenen, hvor hun gerne skulle virke ikke blot halvberuset, men ravende fuld, og ikke blot halvgal, men helt sindssyg. I filmen var de takket være *Marie Powers'* glimrende præstation nogle af de mest effektfulde og dramatiske scener. Her kunne de ikke undgå at virke en smule tamme. Monica, Mediets datter og uskyldige medhjælper ved seancerne, spillet af debutanten *Bodil Jubl*, var alt i alt en pæn præstation, måske var hendes apparition ikke den bedst egnede til rollen, hun virkede lidt for gammel i forhold til mediets plejebarn og anden medhjælper, mulatdrenge *Toby (Bjørn Madsen)* og mimikken var, forståeligt nok, ikke helt skolet og i alle tilfælde ikke ganske egnet til fjernsynets nærbilleder, i hvilke den flere gange blev til krampagtige grimasser. Det mest rosverdige ved forestillingen var instruktørens arbejde med bevægelser, indstillinger og klipping. Ole Walbom havde undgået det statiske og tunge, som en stor del af fjernsynsteatrets forestillinger har lidt under, ved at lade skuespillerne agere voldsommere end normalt i billederne (dekorationen gav personerne betydelig mere spillerum end vanligt og illuderede som et værelse med fire vægge og ikke blot som en trang scene) og ved en hyppigere brug af kamerabevægelser og en betydelig spændstigere og hurtigere klipping end man sædvanligvis møder. Der var brugt alt for mange overtoninger, og størstedelen af dem benyttedes på steder, hvor klip havde virket rigtigere. Til trods for disse skønhedsfejl var forestillingen i smuk balance og et bevis på, at vi i dag kan præstere noget der viser mere end god vilje.

De to andre forestillinger fjernsynsteatret har præsenteret os for i den sidste tid tillader pladsen mig ikke at komme nærmere ind på. Det drejer sig om *Salacroix's* „Marguerite“ og *Molières* „Det tvungne giftermål“ begge instrueret af *Gabriel Axel*. Ingen af dem udviste særlig høj kvalitet. Skuespilpræstationerne var så absolut ikke over middel, tværtimod fristes man til at sige, i „Det tvungne giftermål“ blev der spillet med stor usikkerhed, ja i visse tilfælde havde skuespillerne ikke gjort sig den umage at lære deres roller.

Ole Gammeltoft.